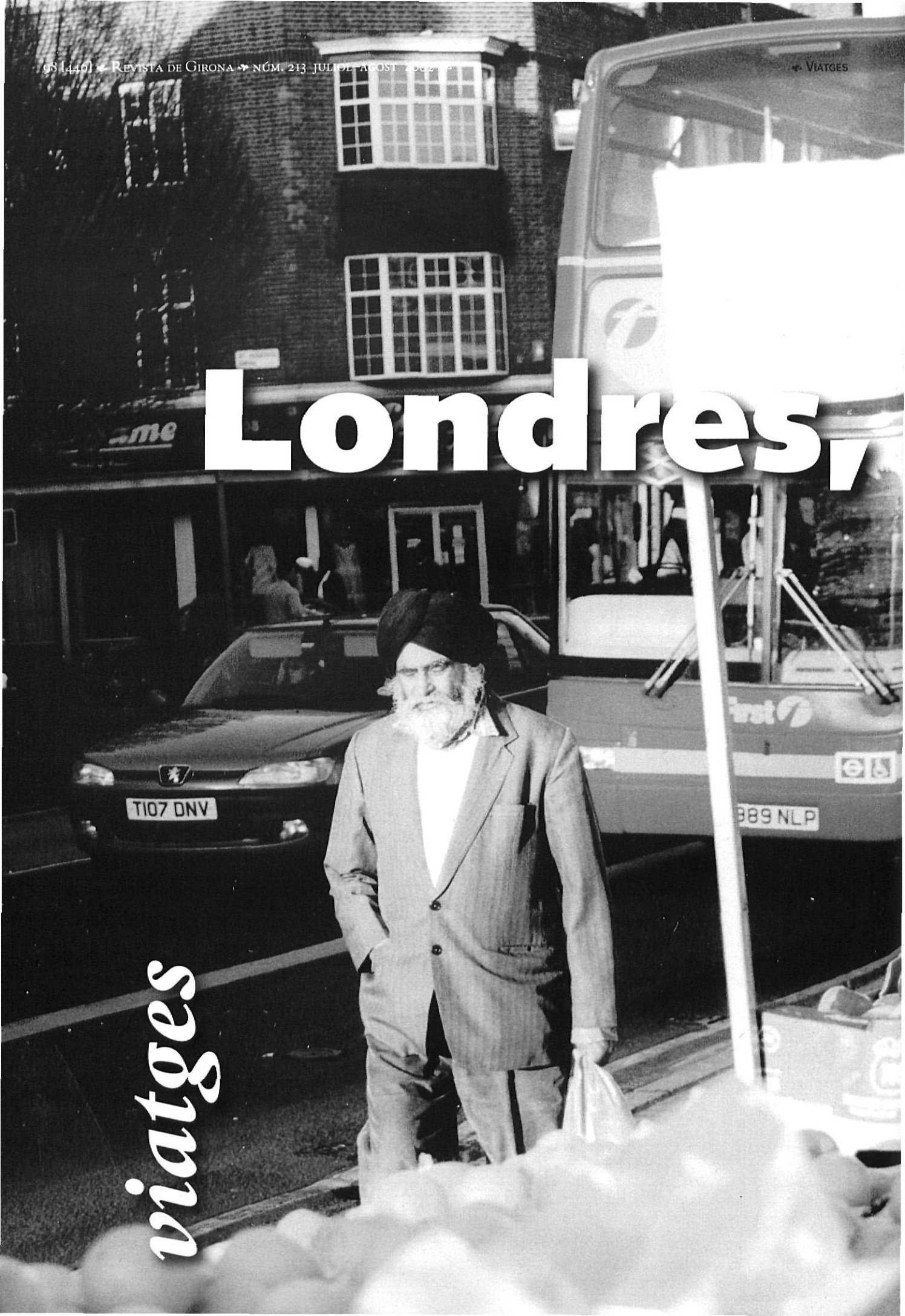

Londres,

viatges

*Aquest article el dedico
a Joan Cruz Mora,
gironí i viatger incansable.*

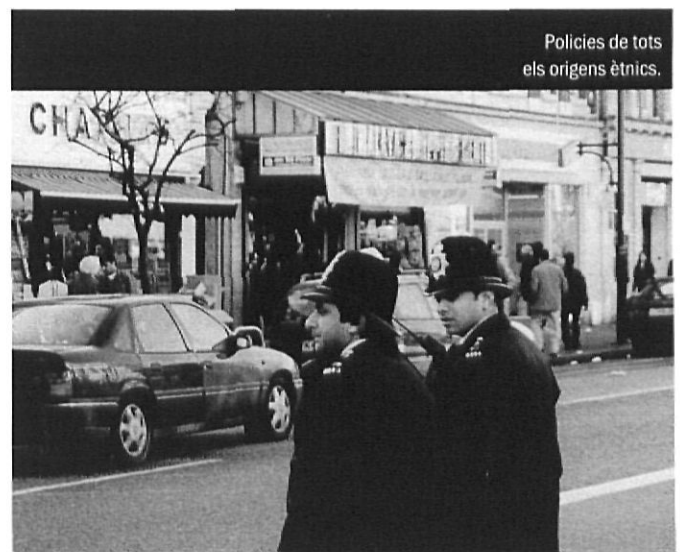
el somni anglès

Mario Montero — Estic despert però no puc obrir els ulls. Sento el cap com si el portés embolicat amb un fort embenatge: és la sensació després d'una nit de poc descans i música forta. No vaig beure gens: un got de vi de mala qualitat a preu de reserva i una pinta de cervesa. Ja no estic acostumat a dormir poc i ballar molt, però és que la música d'ahir era hipnòtica, vaig ballar com feia temps que no ho feia. Obro els ulls i crec sentir música hindú; no sé si sóc jo o és que algú ahir va comprar un disc. La barreja d'olors de curri dels restaurants de la zona amb el de cafè i encens que m'arriba de la cuina em fa saltar de l'improvisat coixins-manta-llit.

Miro per la finestra i em sorprèn veure una família tota endiumenjada: les dones porten uns saris de seda molt brillants, els homes van més discrets. Em pregunto a quin temple deuen anar... Si no fos perquè acabo de veure el bitllet de tren que diu «Southall» diria que sóc a l'Índia. Però no, sóc a l'Oest de Londres, zona quatre,(1) a uns quaranta-cinc minuts amb tren del centre, però seguint en la mateixa ciutat.

El destí predilecte dels immigrants

És difícil imaginar els diferents estils de vida que hi ha en una mateixa ciutat; ara bé, a Londres és totalment impossible. La diversitat ètnica i cultural d'aquesta ciutat ja té història, i no és superada per cap altra capital europea. Actualment Anglaterra és el destí predilecte dels immigrants que arriben a les fronteres

Policies de tots
els orígens ètnics.

FOTOS DE L'AUTOR

El "London eye"
controlant el temps.

Fruita
americana.

de la Unió Europea. La principal raó és que quan tots els estats de la Unió Europea varen signar el tractat de Schengen, els anglesos no s'hi van adherir; així, tota persona que arriba a la frontera anglesa, encara que no tingui papers de cap mena, tindrà tots els drets i beneficis que puguin oferir els serveis socials. La qüestió, per tant, està a arribar a terres angleses.

Actualment els polítics es debaten per imposar alguna llei que intenti distingir el que són refugiats polítics dels immigrants econòmics; consideren que els serveis socials no poden assumir aquest gran nombre de nous ciutadans.⁽²⁾ En el meu cas l'arribada a Anglaterra no va tenir cap entrebanc burocràtic, jo més aviat diria que lingüístic i cultural.

Intentant recordar el viatge cap a Londres, em ve al cap el gran ferri que vàrem agafar a Calais, amb la sensació de ressaca que tens després de tot el dia al cotxe. Aquest port francès ja era conegut per la seva proximitat a les Illes Britàniques, i de més actualitat per aquests «sense papers» que cada any intenten arribar-hi per ser la porta que accedeix a la generosa política d'acollida anglesa. Així, intenten creuar el canal de la Mànega com sigui: per mar, penjats de l'Eurostar, amagats en un gran camió, és a dir, formes que ens recorden els accessos de Ceuta a la Península. Nosaltres, amb més sort, sortim del ferri, però amb un condicionant: conduir per l'esquerra. Un tip de riure i molts nervis, però finalment fent una mica de Mr. Bean fem camí cap a Londres. El més sorprenent és que, tot i que les autopistes angleses són gratuïtes i no gaire espectaculars, en poc més d'una hora pots arribar al centre de la ciutat sense adonar-te'n. I ho dic així perquè no et trobes cap cartell amb una fotografia de la Reina que et digui «Benvingut». Res, simplement arribes a uns carrers plens de botigues on venen *fish and chips* (peix arreboscat amb patates fregides) i autobusos vermells de dos pisos, i penses «Això em recorda el meu llibre d'anglès aquell de l'institut».

Trobar feina no és gens difícil

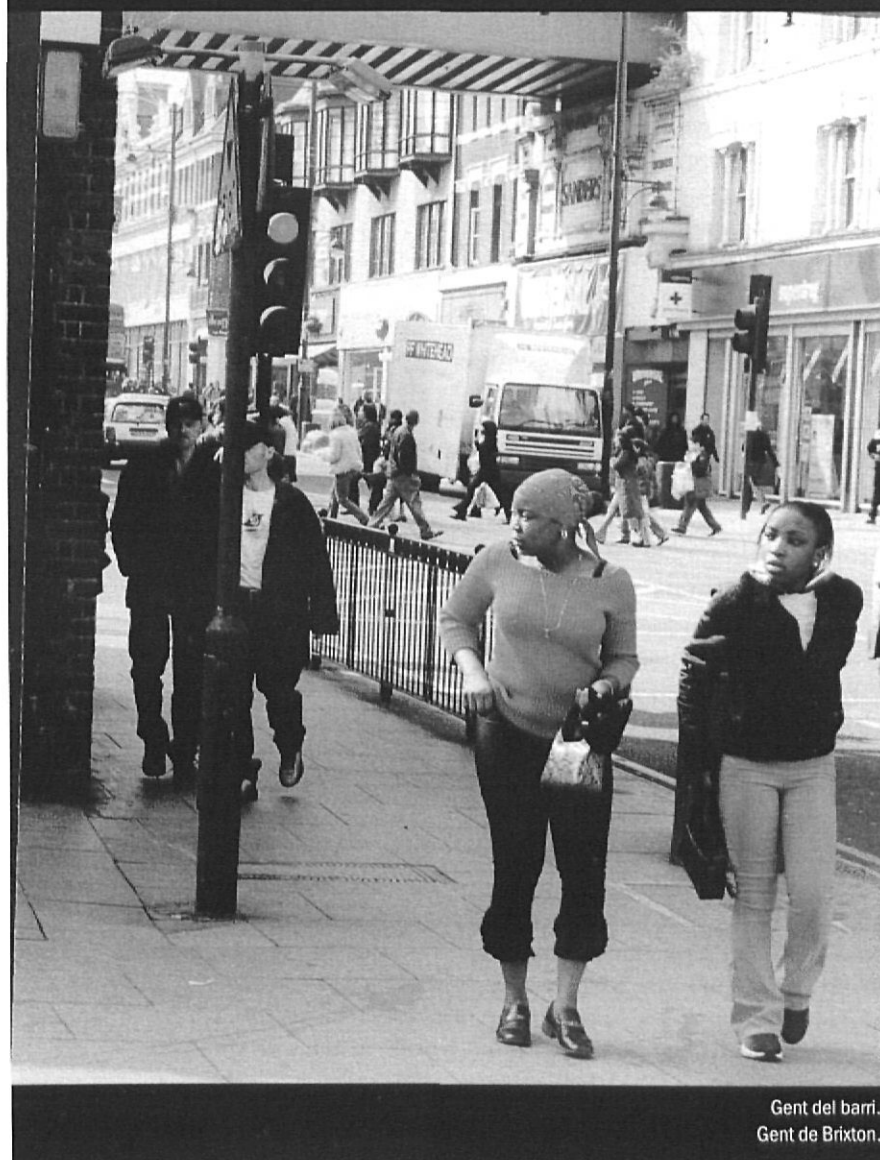
L'actual ciutat de Londres està composta per la comunió dels diferents *councils* (un tipus de districte, però amb més poder, quasi un Ajuntament), que antigament eren petites localitats més o menys apartades. Actualment l'única cosa que els separa són les taxes i les classes socials que hi viuen, que sovint coincideixen amb certs grups ètnics i culturals, és clar.

En el meu cas, afortunadament, una minúscula habitació a compartir, pel preu d'una torre a Montjuïc, m'esperava en un pis de protecció oficial a prop del riu, en aquest cas, en lloc de l'Onyar, el Tàmesi. Com si seguís la història de les ciutats, passo d'instal·lar-me al Call gironí allà on encara es poden trobar restes romanes de l'antic *Londinium*. La zona en concret s'anomenava Southwark. Una àrea molt interessant, antigament era l'única zona on fins al s. XVIII es podien trobar alguns vicis prohibits fora de la *city*,⁽³⁾ com les baralles d'animals (ossos i gossos) i on més tard la companyia de Shakespeare, per desavinences amb la reina Elisabeta, va establir la seva seu. En aquesta zona es poden distingir alguns edificis medievals amb molt carisma, com el The George, l'únic *hostal* londinenc conservat originalment.

Per no sortir de la zona, començo a treballar a la *City*, concretament a Fleet Street. Aquest carrer és conegut perquè durant molts anys s'hi han concentrat les oficines de la majoria de diaris anglesos. Però com el lector ja deu suposar, jo no tenia res a veure amb el món periodístic, sinó amb el culinari; bé, tampoc exagerem: tallar i netejar verdures nou i deu hores diàries en un *café-restaurant* francès. El meu gran objectiu d'aprendre anglès en un entorn lingüístic adequat es va ensorrar ràpidament: envoltat de francesos i de verdures espanyoles poca cosa podia aprendre. Així,

Els directors espanyols
al cinema anglès.

Gent del barri.
Gent de Brixton.

després d'unes setmanes d'estrès i de perdre uns quants quilos, decideixo canviar de feina.

La veritat és que trobar feina a Londres no és gens difícil, encara que no tinguis ni idea d'anglès, sempre que no busquis alguna cosa molt concreta.

Per aquest motiu em vaig sorprendre molt quan alguns coneguts en varen proposar que m'inscrivís als serveis socials de la meua zona per rebre algun ajut, ja fos l'*incom surport* (subsidi d'atur) o el *housing benefit* (ajut econòmic pel lloguer de l'habitatge). És clar que aquest tipus d'ajuda és molt més fàcil rebre-la si ets ciutadà de la Unió Europea. Tant és així, que la mateixa premsa ha donat a conèixer els anomenats «tecnoturistes». Per fer-ne una descripció ràpida diré que es tracta de població de països de la Comunitat, generalment molt jove i majoritàriament italians i espanyols. El tecnoturisme consisteix a viure en un noranta per cent dels serveis socials anglesos, fingint (si és necessari) un escàs o nul coneixement de la llengua i greus dificultats per trobar feina. En aquests casos, els serveis socials, en no poder comprovar l'històric social i familiar d'aquests individus i entenen que necessiten un suport econòmic, els faciliten els ajuts corresponents. Com es «recicla» professionalment el tecnoturista? De fet, els aturats tenen moltes facilitats, tant per assistir a espectacles de tot tipus, museus, etc., com per realitzar cursos. En aquest cas els tecnoturistes assisteixen a les estades (*techno parties*) organitzades en habitacles desocupats durant dies o setmanes, consumint drogues que ajuden a suportar la forta tensió que comporten. Suposo que a tots els països es donen casos com aquest, però a Anglaterra passa amb tanta freqüència que, juntament amb la massiva demanda d'asil polític, s'està generant una certa aversió cap als nousvinguts per part de les classes socials angleses menys afavorides.

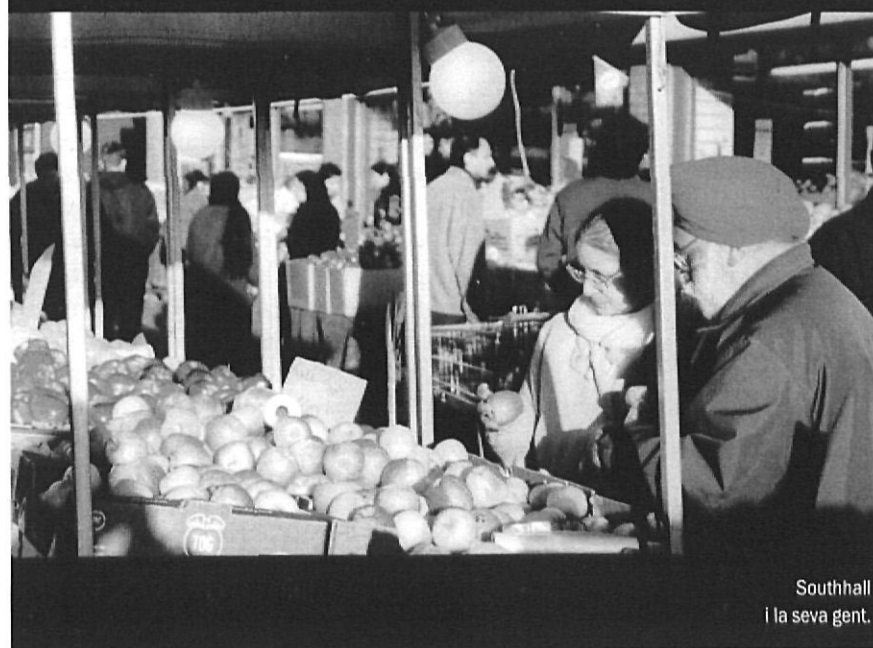
Les comportes del Tàmesi, la "ria" anglesa.

Les perruques de Brixton.

Polèmic "Millenium bridge"
amb les seves tortes.

Southhall
i la seva gent.

Setze nacionalitats diferents

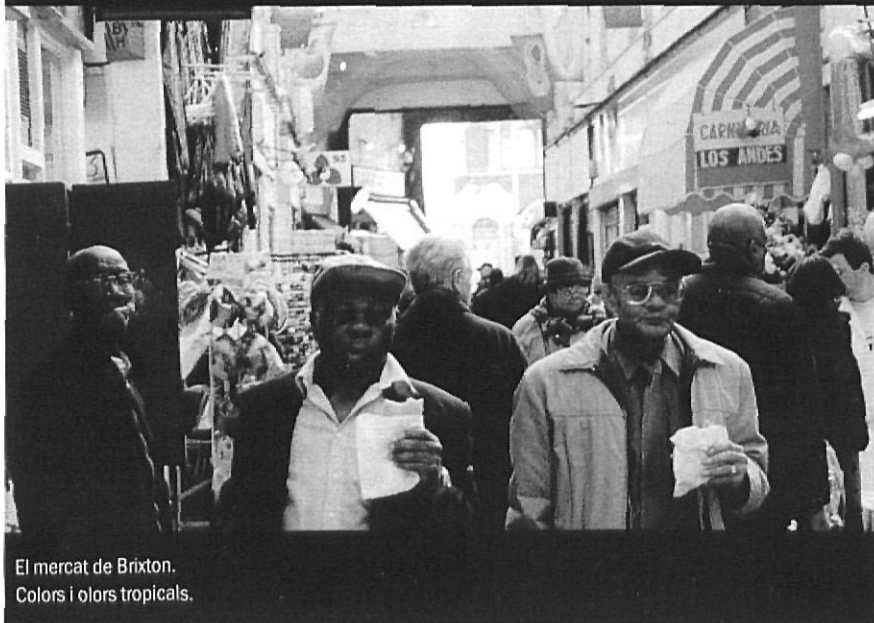
Una de les zones més empobrides de Londres és Brixton. Aquest «barri» està situat al sud de la ciutat i és on van a parar molts d'aquests nous londinencs. Tot i les diferents problemàtiques socials de l'àrea, a causa de la gran barreja ètnica i cultural s'han posat de moda molts locals on la gent amb més ganes de rotllos culturals diferents i alguns dels bohemis amb ganes de sortir de les insípides reunions d'artistes per a rics troben noves idees i inspiració.

Aquesta varietat lingüística i cultural és el que més et sorprèn i t'atrau quan aterres a aquesta ciutat. Només dir que l'escola on vaig començar a estudiar anglès va ser un institut públic de la zona i érem vint-i-tres a classe. Doncs bé, vaig arribar a comptar-hi setze nacionalitats diferents, la majoria tan properes com Eritrea, Filipines o Corea. Molta gent diu que el que és difícil a Londres és trobar-hi anglesos, i realment és així. Al principi em sorprenia molt caminar pel carrer i sentir parlar espanyol a cada cantonada, per no dir italià, francès o alguna altra llengua més familiar. Conec gent que fa anys que viu a Londres i tenen encara un anglès molt bàsic, només el mínim per sobreviure i anar a comprar, si és que no tens una botiga d'aliments del teu país a prop, que també és molt possible. Potser el més senzill és anar al supermercat, on no has de parlar amb ningú. Aquest aïllament lingüístic és ben comprensible, ja que pots treballar en un lloc on els teus companys siguin espanyols (per exemple), la teva eina de treball sigui l'espanyol i els teus amics també ho siguin. No és difícil caure en un gueto d'aquest tipus, i per descomptat jo hi vaig caure.

Després del cafè, vaig començar a treballar en una empresa d'estudis de mercat. Estudis realitzats via telefònica a tot el món, i evidentment també Espanya i

Produccions musicals del "west end".
El "Cats" de Londres.

El mercat de Brixton.
Colors i olors tropicals.

Amèrica del Sud. Una feina molt ben remunerada, pel fet que estàs utilitzant una llengua estrangera, però no per això menys frustrant: amb un auricular últim model i una pantalla d'ordinador, entrevisitant tot el dia alts executius, per acabar-ho d'arrodonir la majoria catalans, de Barcelona. Una altra vegada havia caigut en el parany de viure a l'estranger sense practicar la llengua.

En aquest cas sortir d'aquest cercle viciós era més complicat, sobretot pel tema econòmic. No es pot viure amb pocs diners a Londres i menys si vols gaudir del que la ciutat t'ofereix.

Per posar alguns exemples, aquesta metròpoli té la cuina més diversa i de més qualitat que qualsevol altra ciutat del món. On es podria trobar qualsevol tipus de menjar indi, excel·lents restaurants birmanes, la millor cuina siriana o magnífics plats alsacians? Això per anomenar menges més o menys peculiars, però també qualsevol tipus de cuina mediterrània amb bons ingredients. Pels turistes que han estat a Londres de passada i amb la butxaca amb poques lliures, la concepció de menjar aquí pot estar molt equivocada. Pel que fa a la nit londinenca, la varietat també és extraordinària, només dir que el West End és l'àrea amb més concentració de teatres del món. Si després de la funció vols moure't al ritme dels darrers èxits musicals, mai acabaries amb els diferents estils que es poden trobar, des de locals gòtics (poc a veure amb l'art gòtic), música *underground*, locals de ritmes llatins... Però és clar, tot això val diners, i després de pagar el lloguer(4), el bitllet setmanal del metro(5) i les despeses de cada dia, amb un sou d'unes cinc lliures l'hora, poc es pot fer de tot aquest reguitzell d'ofertes d'oci. Queda l'opció de passejar per les més de 2.000 hectàrees de parcs(6) que hi ha a Londres i trobar-te fins i tot amb cérvols pasturant al teu costat.

La fugida de les classes mitjanes

Com podeu veure aquesta ciutat té molts atractius, però l'alt preu dels habitatges i del nivell de vida, així com la baixa qualitat de molts serveis, com el transport, serveis mèdics i ensenyament, està produint una fugida de les classes mitjanes cap a poblacions allunyades del centre, les quals no es poden permetre aquests preus.(7) Durant l'any 2000, 230.000 persones varen deixar la ciutat; tot i això la ciutat continua creixent gràcies a l'arribada d'immigrants i a l'alt índex de fertilitat d'aquest grup de població.(8)

Ara bé, les famílies amb un alt poder adquisitiu se segueixen quedant a la ciutat, a zones com Notting Hill, Mayfair i Belgravia, on les diferències entre rics i pobres es fan ben paleses. Com en moltes altres grans ciutats, els extrems s'estan accentuant i estan sorgint nous problemes, com el de la manca d'algun tipus de professionals –mestres, infermeres, metges, policies i conductors d'autobús o metro. En alguns casos, com en el dels professionals de l'ensenyament i la sanitat, aquesta mancança s'ha fet realment problemàtica des de ja fa uns anys. Així, moltes escoles sobreviuen amb professors substituïts, proveïts per agències que treuen mestres d'on sigui i amb l'experiència que sigui. Aquestes escoles han de pagar una gran quantitat de diners per disposar de mestres que només estaran a l'escola un o dos dies, com a molt una setmana, i que per descomptat no poden seguir cap mena de programació, només allò que el cap d'estudis o el mestre de la classe del costat ha preparat a base de fotocòpies.

Jo, amb el meu títol de mestre i amb les ganes de fer un treball que realment em pogués satisfer, em vaig presentar en una agència d'aquest tipus.

He d'assenyalar que tenia un nivell d'anglès molt bàsic i que

feia poc més de dos mesos que vivia a Londres. Quan anava de camí cap al metro em vaig preguntar, «¿però com t'estàs atrevint a presentar-te per a fer de mestre, si ni amb prou feines pots respondre bé a una entrevista de treball?». Doncs bé, un mes després estava donant classes de matemàtiques a alumnes de tercer de primària, sense saber com havia de dir «multiplicar».

Era com un acudit: jo tot mudat davant de vint-i-cinc anglesets, fent de mestre autoritari, intentant evitar qualsevol pregunta, no per res, sinó perquè el més probable era que no els entengués. Només desitjava que fos un quart de quatre de la tarda per acomiadar-me dient un divertit «Adéu!». Els feia molta gràcia que els parlés la meua llengua. El més difícil de tot plegat era entendre per telèfon la noia de l'agència, la qual m'havia de lletrejar repetidament l'adreça correcta, per arribar al centre adequat.

El tercer dia de fer de suplent els va superar tots. Després d'aixecar-me a les cinc del matí per arribar a l'escola, ja que va coincidir amb la vaga dels treballadors del metro, vaig passar per quatre escoles diferents, i és que totes es deien més o menys igual, o a mi m'ho semblava.

Quan vaig arribar a l'escola correcta, una hora tard, em va rebre una mestra molt simpàtica –però a la qual no entenia de res perquè tenia un fort accent *cockney*(9)– que em va portar a la meua classe.

Quan vaig entrar a l'aula em va impressionar comprovar que els únics blancs en aquella habitació érem la pissarra i jo.

Em vaig sentir molt especial; tot plegat era com una gran aventura, però el meu sentit de la responsabilitat va fer-me adonar que això de fer *pointing* en l'ensenyament anglès era per a més endavant; l'eina i protecció principal d'un mestre, la paraula, en el meu cas era insuficient.

Gironina treballant a "Candem market".

Al cap de 15 mesos he somniat en anglès

Són dos quarts de set del matí. Em desperto per l'escandalós concert que m'ofereixen els varis despertadors que tinc sobre la calaixera. M'assec al llit i m'adono que estava somiant... en anglès! Hauré d'escriure a la meva professora de Girona, la Victòria. Recordo que quan em preparava per venir em va dir: «El dia que comencis a somiar en anglès voldrà dir que l'estàs aprenent de debò».

Una torrada, una dutxa ràpida i volant escales avall em planto al carrer. Sembla increïble, fa quinze mesos que visc aquí i mai havia vist un dia de boira com el d'avui: la podrien empaquetar. És genial. *Jack l'esbudellador* podria fer de les seves tranquil·lament. Bé, ara ho tindria més difícil. Londres té quasi la totalitat dels carrers del centre coberts per un sistema de càmeres que enregistren tot el que passa, dia i nit. Malgrat això en els últims dotze mesos s'han comès uns 200 crims,⁽¹⁰⁾ segons les últimes portades de diari. Els diaris anglesos porten sovint notícies d'aquest tipus en les planes principals.

Quan arribo a l'entrada del metro més vell del món veig que la cua per comprar bitllets és interminable. Al centre de Londres hi arriben cada dia mig milió de persones només amb transport públic. Llavors hi romanen unes quantes hores, fins que tornen a les seves llars. Aquesta quantitat de passatgers fa que els mitjans públics estiguin sobreexplotats. He de fer una bona estona de metro, però aprofito per llegir o escoltar música. Tot observant la gent que m'envolta arribo a l'estúpida conclusió que els llibres aquí estan tan bé de preu perquè les editorials deuen fer uns tiratges increïbles, tenint en compte que és l'activitat obligada durant els trajectes dintre la ciutat. Més sensatament penso que l'anglès es llegeix a tot el món.

Em sorprèn la indiferència amb la qual es barregen els habitants

d'aquesta ciutat. Executius vestits de marca; joves i no tan joves amb *piercings* i tatuatges a totes les parts visibles del cos; típiques senyores angleses (això de típiques actualment és com un acudit) amb ulleres passades de moda i cabells grisos que recorden la Thatcher; estudiants d'anglès de mirada obliqua; *homeless* (els anomenats «sense sostre») que passegen cerveses de llauna i sacs de dormir esparracats; vels, saris i turbants de tots els colors... Tots asseguts de costat, dirigint-se als seus llocs de treball. Portant bambes i texans gastats, jo també hi trobo el meu espai. Realment puc dir que estic descobrint el meu camí laboral. Setmanes enrere vaig recuperar la il·lusió pel treball. De fet, penso que les possibilitats laborals que es tenen en una ciutat com aquesta estan lluny de la imaginació d'una Barcelona, per exemple. Aquí la teoria del Capital Humà, *fent-nos* creure que amb bons estudis es té un bon futur econòmic, no és aplicable. L'obsessió pels títols hi és, com a tot arreu, però es pot arribar a càrrecs importants només amb les pròpies habilitats. La intel·ligència emocional està de moda. El fet que es tingui en compte recursos personals com la flexibilitat, la iniciativa, l'optimisme i l'adaptabilitat facilita el camí a professionals que en altres indrets no tindrien cabuda.

La meua aula sembla una convenció de l'ONU

Estic arribant a un punt en què una situació inimaginable mesos enrera s'està convertint en realitat: ara ja sóc Mr. Montero (amb les versions de pronúncia anglesa que se li puguin donar). No tinc un anglès d'alt nivell, però tampoc m'és imprescindible. Com és d'esperar la meua aula sembla una convenció de les Nacions Unides, cap amb passaport britànic, només una de les ajudantes, que és de Belfast. Ningú sembla sorprendre's que un estranger «nouvingut» faci de mestre.

Concentrat en els moviments i jocs habituals dels nens al pati, tinc la sensació d'haver passat en aquesta ciutat molts anys. M'hauré acostumat massa al clima? Podré tornar a viure mai més en una ciutat petita? Quin serà el meu futur? Tornar a Girona? La incertesa de tot immigrant. El desarrelament, la impotència que dona no dominar una llengua, el desig de tornar a la terra... Sentiments que apareixen i s'esvanixen com la boira que avui ens cobreix. Entrem a classe i comencen a caure volves de neu, lentament però sense interrupció. Mitja hora més tard la gespa del pati ja està totalment coberta. A la sala de professors tots els comentaris són sobre el temps. Qui més qui menys ja somnia amb l'estiu i les terrasses, les passejades amb bici, els concerts al carrer...

Mario Montero i Camacho

Notes

- (1) La ciutat de Londres pel que fa al transport públic està dividida en forma de diana en sis zones. La zona 1 és el centre, on s'inclouen les zones històriques i més conegudes; la zona 6 arriba fins l'aeroport de Heathrow.
- (2) Les xifres oficials l'any 2000 varen ser de 97.000 immigrants que demanaven asil polític. Es considera, però, que les xifres reals serien de més del doble.
- (3) He d'aclarir que quan parlo de la *City* em refereixo al primer nucli històric de Londres i actual centre de negocis.
- (4) Un pis de dues habitacions a la zona 2, sense cap tipus d'extra, pot costar una mitjana de 1.000 lliures al mes, factures a part. Una lliura equival al voltant de 270 pessetes.
- (5) El bitllet senzill de metro, només de zona 1 a 2 costa 405 pessetes; a Barcelona, un trajecte equivalent en costaria 160.
- (6) Una hectàrea és com un camp de futbol. Els londinencs gaudeixen de 30 metres quadrats d'espais oberts per persona, a París 19 i a Nova York 12.
- (7) El preu mitjà dels habitatges està en 202.300 lliures.
- (8) La població a Londres ha crescut de 6,9 a 7,4 milions en menys d'una dècada, tot i la fugida cap a zones rurals.
- (9) És l'accent de la gent que viu a l'est de Londres. Es pot comprovar fàcilment escoltant com parlen els actors de «Gent del barn» en versió original.
- (10) Dades que es poden comprovar connectant amb la pàgina web de la policia: www.met.police.uk